

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2016

NORRKÖPING

2016-10-12

Revisionskontoret

Handläggare, titel, telefon

Anna Holmberg, revisor

011-15 17 98,

Caroline Larsson, revisor

011-15 16 68

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2016

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Rättvisande räkenskaper.....	3
3 Resultatanalys och prognos.....	6
4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning.....	7
5 Balanskravet	8
6 Bedömning revisionsfrågor.....	8

1. Inledning

Denna rapport behandlar vår översiktliga granskning av Norrköpings kommuns delårsrapport per 31 augusti 2016.

Enligt kommunallagen 9 kap. 9 § ska revisorerna pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen ska genomföras enligt god revisionsledning i kommunal verksamhet och i enlighet med kommunallagen.

Granskningen ska ge revisorerna underlag för att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige har beslutat. Den omfattar granskning av kommunens delårsbokslut, intern kontroll samt granskning av olika system och redovisningsrutiner.

Enligt kommunallagen ska revisorerna granska en delårsrapport som omfattar minst sex månader och högst åtta månader av verksamhetsåret.

Revisorerna skall även bedöma om resultatet i delårsrapporten, som ska behandlas av fullmäktige, är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Denna delårsgranskning ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges mål för den ekonomiska förvaltningen?
- Om avvikelser finns mellan fullmäktiges mål och redovisat/prognostiserat utfall – finns åtgärdsplaner upprättade?
- Är delårsrapporten upprättad enligt god redovisningsledning för kommunal verksamhet?
- Finns rimliga förklaringar till avvikelser mellan budget och utfall?
- Är prognoserna baserade på rimliga antaganden?
- Finns större bedömningsposter eller komplexa transaktioner som behöver särskild uppmärksamhet inför årsbokslutet?

1.2 Metod

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och nämnder/styrelse som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Intervjuer har skett med berörda befattningshavare.

Utifrån väsentlighets- och riskperspektivet har utökad granskning gjorts på Utbildningsnämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Socialnämnden och Kommunstyrelsen.

Granskningen har i enlighet med god revisionssed varit översiktlig. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Denna rapport har kvalitetssäkrats enligt revisionskontorets checklista för kvalitetssäkring av rapport, som baseras på Skyrevs regler.

1.3 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar bygger på kommunallagen, lag om kommunal redovisning, Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer, budget 2016, kommunfullmäktiges beslut och mål, gällande lagar och författningar samt speciallagstiftning.

1.4 Avgränsning

Granskningen av delårsrapporten är översiktlig och inriktas på att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för den ekonomiska förvaltningen. Granskningen sker på ett övergripande och analytiskt sätt. Granskningen omfattar samtliga nämnder och styrelse och i granskningen ingår även en översiktlig granskning av den sammanställda redovisningen.

I granskningen ingår inte Norrköpings kommuns bolagskoncern. Bolagens delårsrapporter per 31 augusti 2016 har inte granskats.

2. Rättvisande räkenskaper

En förutsättning för att kunna göra en bedömning av om kommunens ekonomi är i balans är att räkenskaperna är rättvisande.

I Norrköpings kommun görs månatliga budgetuppföljningar för respektive nämnd/styrelse och i samband med dessa avlämnas även en aktuell prognos avseende helårsresultatet. I delårsbokslutet ingår även uppföljning av kommunens mål för god ekonomisk hushållning. Rutinerna vid upprättandet av delårsbokslutet är väsentligt förenklade jämfört med rutinerna vid årsbokslutet. Av stor vikt är prognosarbetet i den ekonomiska uppföljningen.

2.1 Bokslutsprocessen

Delårsbokslutet 2016 har i likhet med tidigare år upprättats i ett sidoordnat system utanför ekonomisystemet. Hela bokslutet har upprättats manuellt i ett Excelark.

Följande iakttagelser och rekommendationer avseende bokslutsprocessen lämnas;

Iakttagelse;

Att bokslutsjusteringarna inte bokförs i huvudboken innebär att rimlighetsbedömningar och jämförelser försvåras. Utöver detta tillkommer en ökad risk för felkällor vid manuell hantering. Detta har påtalats även tidigare år.

Rekommendation;

Kommunen bör hantera bokslutstransaktionerna i delårsbokslutet på samma vis som görs vid årsbokslutet och bokföra i huvudboken.

Iakttagelse;

Under granskningen av likvidkonton framkom differenser på flertalet likvidkonton sannolikt hänförliga till in- och utbetalningar kring månadsskiftet augusti/september. Detta beroende på att ekonomisystemet stängs för bokföring den sista i varje månad och vid den tidpunkten var samtliga bokningar ej gjorda.

Rekommendation;

I samband med månadsskiftet bör varje enhet med ansvar för avstämning av sitt eget bankkonto under centralkontot se till att ligga i fas med bokföring av likvidtransaktioner, i enlighet med RKR 23.

Iakttagelse;

Ekonomi- och styrningskontoret är en mindre avdelning där ett fåtal personer ansvarar för helheten i bokslutsprocessen vid del- och årsbokslut. I flertalet fall sköts en avgörande rutin av en enskild person och det är inte lätt för en annan medarbetare att överta den personens arbetsuppgifter vid dennes frånvaro. Vidare saknas rutinbeskrivningar av väsentliga avstämningsrutiner.

Rekommendation;

Kommunen bör arbeta för att minska personberoendet så långt det är möjligt. Man bör arbeta för att fler personer kan hantera väsentliga rutiner hjälpligt och tillse att det finns en dokumenterad åtgärdsplan för hur väsentliga rutiner kan skötas vid den ordinarie personalens frånvaro. Vidare bör rutinbeskrivningar av väsentliga avstämningsrutiner och processer upprättas skriftligen.

Iakttagelse;

Ankomstregistrerade leverantörsfakturor redovisas på särskilda kostnadskonton (4988 och 4999) i resultaträkningen innan de slutattesteras. I samband med slutattest sker en ombokning mot korrekt

Revisionskontoret

2016-10-12

resultat- eller balanskonto. Vid delårsbokslutet uppgick saldona på konto 4988 till 932 tkr och 4999 till 80 567 tkr.

Det föreligger en risk för att investeringar ligger bokförda på dessa konton vid delårsbokslutet, vilket i så fall innebär att kostnaderna blir för högt redovisade. Betydande belopp på kontona vid bokslutet innebär också en osäkerhet vid periodisering av kostnader i delårsbokslutet.

Rekommendation;

För att öka tillförlitligheten i delårsrapportens resultaträkning bör attester i samband med delårsbokslutet ske så snart som möjligt. Målet bör vara att minimera kontosalдона på konto 4988 och 4999 vid bokslutstillfället.

2.2 Redovisningsprinciper

I delårsrapporten har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående delårs- och årsbokslut.

2.3 Delårsrapporten

Norrköpings kommun upprättar en mycket kortfattad delårsrapport. För att få en fullödig bild över utfall och prognos bör delårsrapporten läsas tillsammans med den ekonomiska uppföljningen som upprättas i september och som innehåller nämndernas redovisning avseende perioderna januari t o m augusti 2016.

En översiktlig granskning har skett av den sammanställda redovisningen för kommunen per 31 augusti 2016. Norrköpings kommuns bolagskoncern har inte ingått i denna granskning och vi kan inte uttala oss om riktigheten i bolagens räkenskaper.

I den sammanställda redovisningen ingår inte de kommunalförbund, Räddningstjänsten Östra Götaland och Fjärde Storstadsregionen, som Norrköpings kommun har ett betydande inflytande över. Information om varför kommunalförbunden inte ingår i den sammanställda redovisningen skall ingå liksom deras delårsresultat och helårsprognos, enligt RKR 8.2 och RKR 22.

Finansförvaltningens/internbankens verksamhet utgör en väsentlig del av resultat- och balansräkning. Information om marknadsvärden och avkastning framgår delvis av en bilaga till delårsrapporten. För att öka förståelsen för denna verksamhet vore det önskvärt att tydligare koppla lämnad information till redovisade belopp i resultat- och balansräkningar.

2.4 Noterade avvikelser

I samband med granskningen har inte några väsentliga avvikelser i räkenskaperna noterats.

Revisionskontoret

2016-10-12

2.5 Väsentliga frågor inför bokslutet

Inga väsentliga bedömningsposter, utöver de som är normalt förekommande i kommunal verksamhet, förväntas finnas vid årsbokslutet.

3 Resultatanalys och prognos

3.1 Översiktlig sammanställning

Resultaträkning (mnkr), totalt för kommunen	Utfall 2016-08-31	Utfall 2015-08-31	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse prognos- budget
Verksamhetens intäkter	950	840			
Kostnader	-5 427	-5 138			
Avskrivningar	-154	-143			
Verksamhetens nettokostnader	-4 631	-4 441	-7 419	-7 425	6
Skatteintäkter	3 826	3 586	5 742	5 811	-69
Kommunalekonomisk utjämning	1 196	1 070	1 807	1 749	58
Finansiella intäkter	197	268	315	296	19
Finansiella kostnader	-200	-183	-295	-295	0
Aktuell skatt					
Årets resultat	388	300	150	136	14

Kommentarer till resultatutfallet under perioden januari till augusti 2016;

Kommunen redovisar ett överskott för perioden uppgående till 388 mnkr (föregående år 300 mnkr). Detta är 88 mnkr högre än motsvarande period föregående år.

I 2016 års utfall för perioden ingår 60 mnkr avseende särskilda flyktingmedel. Under hösten 2015 fattade regeringen beslut om en extra ändringsbudget för att ge kommunerna extra stöd i den uppkomna flyktingsituationen. Kommunfullmäktige fattade i februari 2016 beslut om tilläggsbudget där 2016 års medel fördelades.

Periodresultatet påverkas positivt av ferielön och semesteruttag motsvarande 103 mnkr (föregående år 101 mnkr). Ferieanställda tjänar in den ferielön som utgår under sommarmånaderna läsårsvis. Det innebär att den ferielön som utbetalas under rapportperioden till viss del intjänats och kostnadsförts i en tidigare period.

Resultatet påverkas även positivt av att intäktssidan i form av skatter och utjämning är jämnt periodiserade över året medan kostnader för löneavtal

Revisionskontoret

2016-10-12

ökar successivt från och med april månad.

Kommentarer till prognosen för helåret 2016;

Norrköpings kommun prognostiserar med ett överskott om 150 mnkr för helåret 2016. Siffrorna baseras på nämndernas och styrelsens prognostiserade utfall för sin verksamhet 2016 och en central bedömning av gemensamma poster så som bl.a. finansiella poster och skatteintäkter.

I jämförelse med budget 2016 förväntas resultatet bli 14 mnkr högre, i detta ingår en prognostiserad avvikelse (överskott) från nämnderna.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	15 mnkr
Vård- och omsorgsnämnden	30 mnkr
Stadsplaneringsnämnden	2 mnkr
Byggnads- och miljöskyddsnämnden	6,4 mnkr

Övriga nämnder och styrelse prognostiseras redovisa ett +/- 0-resultat.

Avvikelserna beror till viss del på rekryteringsproblem inom vissa yrkesgrupper och minskade externa vårdplaceringar.

I Vård- och omsorgsnämnden kommer delar av årets tilldelade medel för ett planerat äldreboende att nyttjas först under 2017 när boendet får helårskostnadseffekt.

Vad gäller arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden så härrör överskottet från den tilläggsbudget som nämnden fick i augusti. Den avser de delar av nämndens planerade aktiviteter som faller ut under 2017.

4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Centralt för Norrköpings kommuns styrning är att uppnå god ekonomisk hushållning. I 2016 års budget samt i planen för åren 2016-2018 har kommunfullmäktige beslutat om finansiella mål, målområden, övergripande mål och måluppfyllelse.

I denna granskning ingår att granska måluppfyllelsen vad gäller de finansiella målen.

Kommunfullmäktige har fastställt följande finansiella mål;

- Att på sikt uppnå en egenfinansiering av kommunens investeringar. För 2016 är målet att sätta av 100 mnkr som överskott i driftsresultatet.
- Att avsätta överskott i driften för att möta framtida pensionsutbetalningar. För 2016 är målet att avsätta 30 mnkr.

Revisionskontoret

2016-10-12

- Att under år med bra tillväxt på kommunsektorns skatteunderlag sätta av överskott som balanserat resultat inom det egna kapitalet för användning vid sämre tider.
- Att återinföra positiva resultat till den sociala investeringsfonden. För 2016 är målet att återinföra 5,9 mnkr.

Resultatet i delårsrapporten uppgår per 31 augusti 2016 till 388 mnkr. I prognosen för helåret 2016 uppgår resultatet till 150 mnkr. I delårsrapporten bedömer kommunen att samtliga finansiella mål kommer att uppnås.

Vi bedömer att om utfallet för helåret inte avviker väsentligt mot prognosen kommer de finansiella målen att kunna uppnås.

5 Balanskravet

Kommunens resultat enligt balanskravet per 31 augusti 2016 uppgår till 101 mnkr enligt nedan;

Resultat 2016 (prognos)	+150 mnkr
Avgår realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar	-22 mnkr
Avgår realiserat resultat för långsiktig medelsförvaltning	-27 mnkr
Årets resultat mot balanskrav enligt 4 kap 3 a § KRL	+101 mnkr

Under förutsättning att utfallet för helåret inte avviker väsentligt mot prognosen kommer balanskravet att uppnås.

6 Bedömning revisionsfrågor

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges mål för den ekonomiska förvaltningen?

I delårsrapporten saknas en samlad bedömning av om verksamhetens måluppfyllelse är förenlig med god ekonomisk hushållning.

Prognosen för helåret innebär ett överskott om 150 mnkr. Detta innebär, om utfallet inte avviker väsentligt från prognosen, att kommunen kommer att uppnå de fyra finansiella målen som kommunfullmäktige har fastställt.

- Om avvikelser finns mellan fullmäktiges mål och redovisat/prognostiserat utfall – finns åtgärdsplaner upprättade?

I delårsbokslutet prognostiserar inga nämnder med ett underskott för helåret 2016. För flera nämnder förutsätter en ekonomi i balans att ett antal planerade åtgärder genomförs och får önskad effekt. Det råder en osäkerhet kring möjligheterna att infria detta.

Revisionskontoret

2016-10-12

- Är delårsrapporten upprättad enligt god redovisningssed för kommunal verksamhet?

Det är viktigt att kommunen arbetar med de förbättringsområden som vi har identifierat i bokslutsprocessen för att säkerställa en godtagbar kvalitet i delårsbokslutet. Mot bakgrund av att delårsbokslutet tas fram i en sidoordnad redovisning utanför ekonomisystemet och att det har iakttagits brister i rutinerna kring avstämning av likvidkonton och periodiseringar så föreligger en osäkerhet i våra uttalanden.

- Finns rimliga förklaringar till avvikelser mellan budget och utfall?

Vår bedömning är att rimliga förklaringar föreligger.

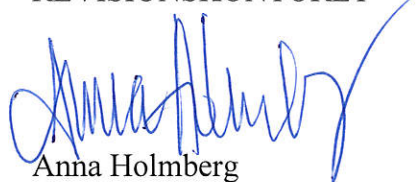
- Är prognoserna baserade på rimliga antaganden?

Vår bedömning är att de antaganden och beräkningar som nämndernas prognoser är baserade på är rimliga, med hänsyn till vad som var känt vid tidpunkten för prognosens upprättande.

- Finns större bedömningsposter eller komplexa transaktioner som behöver särskild uppmärksamhet inför årsbokslutet?

Vi bedömer inte att några större bedömningsposter eller komplexa transaktioner, utöver de som är normala för kommunal verksamhet, är att vänta vid årsbokslutet.

REVISIONSKONTORET

Anna Holmberg
Sakkunnig revisor

Caroline Larsson
Sakkunnig revisor